

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

*В.Н.Шавровська
Н.М.Чепурна*

*Дослідно-експериментальна
діяльність – основний чинник
науково-методичного забезпечення
нової базової програми
розвитку дітей дошкільного віку
«Я у Світі»*

*Черкаси
2009*

Дослідно-експериментальна діяльність – основний чинник науково-методичного забезпечення нової базової програми розвитку дітей дошкільного віку «Я у Світі». – Черкаси. – ОШОПП. – 2009.- 68 С.

АВТОРИ:

Шавровська В.Н., методист лабораторії дошкільного та початкового навчання і виховання Черкаського ОШОПП;

Чепурна Н.М., кандидат педагогічних наук, доцент, директор Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Назаренко Г.А., кандидат педагогічних наук, заступник директора Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників з науково-видавничої діяльності;

Гаряча С.А., завідувача лабораторією дошкільного та початкового навчання і виховання Черкаського ОШОПП

Затверджено на засіданні вченої ради ОШОПП.
Протокол №4 від 05.11.2008 р.

Видання підготовлено до друку та віддруковано редакційно-видавничим відділом ЧОШОПП.

Зам. №.981. Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1.

З М І С Т

1. Історія становлення дослідно-експериментальної діяльності з питань виховання дітей дошкільного віку. **4**
2. Модернізація контрольно-коригуючої діяльності керівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів у період реформування освіти. **12**
3. Різновікові групи – майбутнє дошкілля. Оптимізація педагогічного процесу. **22**
4. Інформаційно-комунікаційні технології – складова нової базової програми розвитку дітей дошкільного віку «Я у Світі». **28**
5. Звенигородський центр духовного розвитку дітей дошкільного віку. Дослідно-експериментальна діяльність. **30**
6. Розвиток творчого потенціалу дитини, як майбутнього громадянина України. **35**
7. Результативність досліджень з питань дошкільної освіти. **40**
8. Нова базова програма «Я у Світі» - гарант збалансованого розвитку дитини дошкільного віку. **48**

“Дошкільне виховання є вихідною ланкою в системі безперервної освіти, становлення і розвитку особистості. Воно здійснюється в родині, дитячих дошкільних виховних закладах у тісній взаємодії з сім'єю і має на меті забезпечення фізичного та психічного здоров'я дітей, їх повноцінного розвитку, готовності до школи, набуття життєвого досвіду” – зазначено в Державній національній програмі “Освіта” /Україна ХХІ століття/

Трансформація дошкільної освіти зумовлюється державотворчими процесами, реформуванням школи, новими підходами до процесу формування особистості громадянина.

Історія розвитку дошкільної освіти Черкащини тісно пов'язана з багаторічною дослідно-експериментальною діяльністю з актуальних проблем виховання і навчання найменших громадян, які визначалися державними документами.

Дослідно-експериментальна діяльність

ІНФОРМАЦІЯ

про експериментальну роботу, що здійснюється на базі 7 дошкільних навчальних закладів Черкаської області

1. Тема дослідно-експериментальної роботи (згідно наказу органу управління освітою про проведення експерименту): "Програмно-методичне забезпечення Базового компонента дошкільної освіти в Україні".
2. Рівень експерименту: Всеукраїнський.
3. Орган управління освітою, що видав наказ про проведення експерименту.-Міністерство освіти і науки та АПН України №44/7 від 22.02.99 р., Установа, що здійснює наукове керівництво експериментом: Інститут проблем виховання АПН України.
4. Науковий керівник експерименту: Кононко Олена Леонтіївна, заступник директора Інституту проблем виховання АПН України, доктор психологічних наук.
5. Установа, організація, що здійснювала експертизу заявки на проведення експерименту, його ходу і результатів: Інститут проблем виховання АПН України.
6. Термін проведення експерименту: 1999-2003 роки, етап дослідно-експериментальної роботи: III етап (розвивально-формуєчий).
7. Очікувані результати експерименту:
Тема: Соціальна компетентність дошкільника.
 1. Формування непересічної особистості з високим рівнем інтелектуально-духовного розвитку та з високим рівнем соціалізації в суспільстві.
 2. Забезпечення соціальної захищеності здоров'я дитини.
 3. Становлення особистості педагога з високим фізичним і духовним потенціалом, який прагне втілити в життя ідеали добра: :~зров'я. істини,

- справедливості і краси.
4. Розвиток високої життєвої компетентності дошкільника.
 5. Розвиток культури статі дошкільника.
 6. Розкриття можливостей широкого використання наслідків експерименту.

Короткий опис інновації

Розробка сфери "Я сам", зокрема, змістової лінії "Соціальне Я" відповідно до віку дітей з урахуванням показників компетентності дошкільника.

Розробка серії коригуючих методик і вправ, спрямованих на розвиток соціальної компетентності.

Використання рекомендацій щодо застосування показників соціальної компетентності дошкільника, складених В.Кузьменко, завідувачем кафедри дошкільної педагогіки і психології КМІУВ ім.Б.Грінченка, кандидата психологічних наук.

9. Отримані результати експерименту:

Створена модель навчально-виховної роботи з проблеми соціальної компетентності дошкільника. Виявлено доцільність введення тематики та необхідний рівень сприймання питань статевої особливості хлопчиків і дівчаток.

Складено словник термінів з проблем статевого виховання, прав і обов'язків дитини.

Підготовлено серію дидактичних матеріалів для дошкільників з питань виховання статі.

Роки	Проблема дослідження	Назва документа, ідея якого реалізовується
1	2	3
1990-1994	Природне оздоровлення дошкільників як основа формування здорового способу життя	Державна національна програма "Освіта" /Україна XXI століття/; Закон України "Про фізичну культуру і спорт"
1990-1994	Профільні групи – передумова розвитку творчої особистості, формування у вихованців життєрадісного сприймання	Державна національна програма "Освіта" /Україна XXI століття/
1994-2000	Впровадження ідей "Концепції інтегративної україно-знавчої валеологічної освіти в практику роботи дошкільних закладів"	"Концепція неперервної валеологічної освіти в Україні" МОН, МОЗ України
1996-2000	Удосконалення процесу навчання, виховання та реабілітації дітей з вадами психофізичного розвитку	"Цільова комплексна програма "Соціально-психологічна допомога і реабілітація осіб з вадами фізичного і психічного розвитку" №8/2-7 від 22.05.96 року Міністерства освіти
1999-2007	Забезпечення гармонійного та різнобічного розвитку особистості	"Базовий компонент дошкільної освіти в Україні" Міністерства освіти і науки

	дитини в умовах різновікової групи дошкіль-них закладів та навчально-виховних об'єднань "Школа-дошкільний навчальний заклад"	та АПН України, 1999 р.
2002-2007	Духовний розвиток дітей дошкільного віку	Закон України "Про дошкільну освіту", "Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності", "Концепція превентивного виховання дітей та молоді", Указ Президента України "Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі, формування здорового способу життя"
2003-2008	Модернізація контрольно-коригуючої діяльності керівника навчально-виховного комплексу школа-дошкільний навчальний заклад з питань дошкільної освіти"	Конвенція ООН про права дитини, Державна національна програма "Освіта" /Україна XXI століття/, Закони України "Про дошкільну освіту", "Про освіту"
2003-2008	Розвиток творчого потенціалу дитини як джерела духовності громадянина України	„Концепція виховання дітей і молоді у національній системі освіти”. „Концепція громадянського виховання особистості в умовах української державності”. „Про програми роботи з обдарованою молоддю на 2002-2005 роки (Указ Президента України)”. „Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні”
2005-2007	Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті	Експериментальна базова програма розвитку дитини дошкільного віку (проект)

Життєдайною насагою методичної діяльності стали обласні та регіональні творчі групи, які досліджують актуальні проблеми сучасного дошкілля, готують конкретні поради, настанови, рекомендації з важливих питань, які потребують вирішення.

До складу обласних творчих груп входять науковці, заслужені вчителі, працівники районних, міських відділів освіти, методичних кабінетів, практичні психологи, медичні працівники, керівники центрів, експериментальних майданчиків.

✓ *Дослідно-експериментальна діяльність
Навчання учасників досліджень
здійснювалось на обласних семінарах*

- ✓ спеціалістів управлінь, відділів освіти, методистів дошкільного виховання районних і міських методичних кабінетів,
- ✓ заступників директорів навчально-виховних комплексів, осіб, які відповідають за дошкільну освіту та методичного активу:
 - ✓ керівників Центрів розвитку дитини;
 - ✓ керівників регіональних експериментальних майданчиків та лабораторій;
 - ✓ керівників методичних об'єднань;
 - ✓ вихователів різновікових груп.

Обласні семінари спеціалістів управлінь, відділів освіти, методистів дошкільного виховання районних і міських методичних кабінетів

№ п/п	ПРОБЛЕМА	Місце проведення	Дата
1.	Вивчення рівня професійної компетентності педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів.	м. Корсунь-Шевченківський	2003 рік, листопад
2.	Акмеологічний підхід в роботі з педагогічними кадрами-головна умова реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку.	м. Черкаси	2004 рік, березень
3.	Деякі питання стратегічного підходу до організації методичної роботи з педагогічними кадрами дошкільних навчальних закладів.	м. Черкаси	2006 рік, березень
4.	Моніторинг результатив впровадження у практику роботи експериментальної базової програми розвитку дітей дошкільного віку.	м.Сміла	2006 рік, квітень
5.	Інформаційно-комунікаційні технології у дошкільній освіті.	м. Золотоноша	2006 рік, жовтень
6.	Актуальні проблеми правової освіти у дошкільній.	м. Кам'янка	2007 рік, квітень
7.	Моніторинг якості дошкільної освіти.	м. Черкаси	2007 рік, вересень
8.	Шляхи формування науково-методичного забезпечення нової базової програми «Я у Світі».	м. Черкаси	2008 рік, квітень

**Обласні семінари вихователів різновікових груп та керівників
методичних об'єднань**

№п/п	ПРОБЛЕМА	Місце проведення	Дата
1.	Особистісно-орієнтована модель виховання і навчання як гарант забезпечення державних стандартів дошкільної освіти.	Черкаський район	2003 рік, травень
2.	Модернізація навчально-виховного процесу в різновікових групах дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів.	м. Шпола	2005 рік, травень

**Обласні семінари заступників директорів навчально-виховних
комплексів, осіб, які відповідають за дошкільну освіту:**

№п/п	ПРОБЛЕМА	Місце проведення	Дата
1.	Удосконалення управлінських аспектів діяльності керівників навчально-виховних комплексів з питань дошкільної освіти.	Золотоніський район	2004 рік, травень
2.	Науково-методичне забезпечення дошкільної освіти в умовах навчально-виховного комплексу.	смт Чорнобай	2005 рік, жовтень
3.	Імідж сучасного навчально-виховного комплексу.	смт Лисянка	2006 рік, травень

Засідання рад дослідно-експериментальних лабораторій

проводяться періодично з метою:

- ✓ визначення пріоритетних шляхів подальшого розвитку досліджень;
- ✓ підведення підсумків результатів роботи певного етапу дослідження;
- ✓ проведення психолого-педагогічних панорам з досліджуваної проблеми;
- ✓ здійснення моніторингу якості освіти дошкільників;
- ✓ експертизи науково-методичного забезпечення нової базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі»;
- ✓ презентації методичних рекомендацій, навчальних посібників, відповідно програм діяльності.

ПРОГРАМА

*дослідно-експериментальної діяльності з проблеми
“Модернізація контрольної-коригуючої діяльності керівника дошкільного навчального закладу, навчально-виховних комплексів “дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад”, „загальноосвітній навчальний заклад - дошкільний навчальний заклад” з питань дошкільної освіти*

Мета дослідження:

Визначення шляхів впровадження ідей онтопсихології про метанойю як прогресуючу реалізацію нових моделей свідомості та поведінки, що сприятиме модернізації освітнього процесу в початковій та дошкільних ланках освіти.

Забезпечення соціально-культурного простору для самоактуалізації педагога.

Створення моделей методичної взаємодії педагогів різних ланок освіти, системи контрольної-коригуючих дій щодо управління дошкільною ланкою в умовах школи.

Оновлення технологій вивчення і аналізу педагогічної діяльності, які спрямовані на впровадження педагогіки співробітництва, діалогізацію, проблематизацію, індивідуалізацію процесу, зосередження уваги на самоактуалізації педагогів, саморозвитку дитини і її самореалізації.

“Демократичні процеси в державі вимагають вироблення нових суспільних вимог до освіти, зокрема, її дошкільної ланки, як основи соціокультурного становлення особистості”, - вказується в “Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні”, важливому документі Міністерства освіти і науки України та АПН України. А це викликає необхідність перебудови управління методичною та педагогічною діяльністю. Перед методичними службами всіх регіонів постають питання:

1. Цілеспрямованого управління підлеглими методичними службами.
2. Децентралізації методичних служб, наближення її до безпосереднього місця роботи педагогічних працівників.
3. Здійснення кваліметричного підходу до діяльності вихователів, керівних працівників.
4. Диференціювання навчання у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо типу їх соціальних дій: цілераціональний, цінніснораціональний, афективний, традиційний, педагогічних здібностей.
5. Удосконалення контрольної-коригуючої діяльності методистів районних, міських методичних кабінетів, керівних працівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів з питань дошкільля.
6. Забезпечення соціальної адаптації педагогів в умовах трансформації суспільства.

7. Впровадження ідей онтопсихології про метанойю як прогресуючу реалізацію нових моделей свідомості та поведінки в умовах професійної діяльності педагогів.

Ефективність педагогічної праці залежить від рівня теоретичної підготовки, інших сучасних компонентів педагогічного професіоналізму.

В умовах реформування шкільної та дошкільної освіти дуже важливо переосмислення педагогами своєї позиції, зміна стереотипу мислення, пошук нових форм виховання і навчання учнів та вихованців дошкільних закладів. Такий творчий потенціал А.Маслоу вбачає у самоактуалізації.

А.Маслоу характеризував самоактуалізацію, як бажання людини стати тим, ким вона може стати. Людина, яка перебуває на цьому рівні, досягає повного застосування своїх талантів, здібностей і потенціалу особистості.

Потребує визначення шляхів оптимізації взаємодія співробітників, керуючого і керованих, відношення особистості до самого себе, соціального середовища.

Так, **за Вебером**, людям характерні такі типи соціальних дій:

- Цілераціональний – визначається точним усвідомленням суб'єктом мети дії і методів її досягнення. Є ідеальним образом поведінки людини взагалі.
- Цінніснораціональний – заснований на впевненості особистості у винятковій правильності її дій, підкореної вимогам таких цінностей як борг, обов'язок перед суспільством.
- Афективний – діє під впливом емоцій, безпосереднього почуття.
- Традиційний – в ролі спонукальних методів дій виступають засвоєні звички.

Педагогу з цілераціональним способом дій властивий творчий оригінальний підхід до вирішення завдань, безмежна відданість справі. Як правило, ці люди – керівники творчих груп та лабораторій, вихователі-методисти тощо. Вони не потребують постійної опіки, контролю чи допомоги. Їх варто відвідувати з метою вивчення досвіду, вирішення нових чи складних психолого-педагогічних та методичних проблем, проведення на їхній базі апробації програм, посібників, нових моделей занять тощо. Вони – ініціатори впровадження нових технологій, організації експериментально-дослідницької діяльності.

Педагоги, яким властивий ціннісно-раціональний тип соціальних дій, потребують допомоги керівників з тим, щоб вивірити правильність своїх дій, переконатися в доцільності обраного шляху.

Особливої турботи і допомоги потребують вихователі з афективним і традиційним типом соціальних дій. Проте, спосіб впливу на них різний. В першому випадку – бажане максимальне в часі забезпечення емоційного контакту педагога з керівником установи, створення мотивації, здійснення систематичного попереджувального контролю та порівняльного аналізу діяльності педагога. У другому випадку – необхідна система підходів до вихователя, переосмисленням ним свого призначення, своєї ролі.

Виходячи з цього, можна більш раціонально спланувати відвідування груп з метою вивчення діяльності педагога та надання йому методичної допомоги.

Кваліметричний підхід до особистості педагога розкриває потребу в удосконаленні технологій діагностування та прогнозування педагогічного процесу.

“Діагностування у правильно організованій роботі повинно становити не менше дев’яносто відсотків педагогічного процесу... Коли точно знатимемо, чого саме бракує вихованцеві, його підготовку та реальні можливості, ми досягнемо мети ефективного виховання, розвитку, навчання з мінімальними зусиллями і затратами часу. Працюючи наосліп, ми не лише не досягнемо цілі, а й віддаляємо її непередуманим, неадекватним втручанням, так само, як малограмотний лікар не поліпшує, а погіршує стан хворого, лікуючи його не від тієї хвороби”, - застерігає нас І.П.Підласий, доктор педагогічних наук. У практиці непоодинокі приклади ретельно діагностованих занять та заходів, які не виправдали чекань і надій авторів педагогічних проектів та тих, заради кого планувався колективний перегляд педагогічного процесу під час засідань методичних об’єднань, проведення контрольних-методичних тижнів тощо.

Керівні працівники дошкільних закладів відчують труднощі в адекватному оцінюванні діяльності педагогів.Сьогодні практика визначення занять, заходів, як “високоєфективні”, “ефективні”, малоефективні” чи “неефективні” – недосконала через те, що:

1. Оцінка діяльності педагога знаходиться у зворотньо-пропорційних відносинах з професійним рівнем перевіряючого.
2. На оцінювання діяльності педагога впливає його імідж.
3. Значна залежність оцінки від психічного стану керівника педагога, їхніх взаємин, симпатій та антипатій.

Тому так важливо знайти нові підходи до визначення ефективності роботи педагогів.

Дослідниками було визначено п’ятидесятибальну систему оцінювання ефективності знань.

Зокрема, подаємо зразок параметрів окремих занять:

Оцінка оздоровчо-тренувального ефекту занять з фізичної культури (керівникам, вихователям-методистам, інструкторам фізичної культури ДНЗ)

№ п/п	Компоненти заняття	Кількості балів за реалізацію складників	
		очікувані	фактично
1.	Забезпечення фізіологічного навантаження (визначається фізіологічна крива через графічне відображення впливу запропонованого фізичного навантаження на серцево-судинну систему дитини із зазначенням пульсу, який підраховують за 10 сек. на початку і по закінченні, заняття, а також на початку і наприкінці кожної складової частини заняття: підготовчої, основної та заключної).	6	

2.	Забезпечення моторної щільності заняття з фізичної культури, тобто, співвідношення часу, витраченого однією дитиною, за якою спостерігають, на безпосереднє виконання вправ, рухів, ігор, і часу тривалості заняття.	2	
3.	Профілактична та коригуюча цінність заняття: профілактика порушень постави, плоскостопості, слабкості м'язового корсету, стимулювання м'язового тону, вестибулярних реакцій, подолання тугорухливості суглобів тощо.	4	
4.	Попередження травматизму.	3	
5.	Діяльність педагогів щодо розвитку фізичних якостей у дітей: сили, швидкості, спритності, гнучкості, витривалості тощо.	3	
6.	Використання факторів загартування дитячого організму, розширення знань дітей про чинники гарту: сонце, повітря, воду, сніг тощо та правила користування.	2	
7.	Врахування основних факторів ризику захворювань серцево-судинної системи, порушень постави, невротичних захворювань, порушення обміну речовин тощо.	2	
8.	Реалізація біологічної потреби дитини в русі, рівень задоволення дітей, потяг до подальшого самостійного розвитку власного організму, щоденних занять фізичною культурою.	2	
9.	Формування рухових вмінь і навичок у дітей. Виховання інтересу до володіння новими рухами. Якість виконання руху.	2	
10.	Формування навичок особистої та громадської гігієни.	2	
11.	Розвиток вміння розуміти будову власного тіла, його функціональні особливості, вести спостереження за ним в стані спокою і активному русі, дбати про його вдосконалення.	3	
12.	Забезпечення принципу превентивності, підготовка дітей до правильної поведінки в екстремальних ситуаціях.	2	
13.	Застосування вправ інтенсивного характеру та на розслаблення.	1	
14.	Створення умов для збереження і зміцнення психічного здоров'я.	1	
15.	Здійснення медико-педагогічного контролю за руховою діяльністю та станом здоров'я дітей.	2	
16.	Використання динамічних та статичних вправ.	1	
17.	Забезпечення гармонійного розвитку дитини на заняттях з фізичної культури: розвиток просторових відношень, розширення кругозору, корекція емоційних станів та ін.	2	

18.	Поєднання рухової та мовленнєвої діяльності у фізичному вихованні дітей.	2	
19.	Показ зрушень у фізичному розвитку дітей, їхніх досягнень в оволодінні руховими вміннями та фізичними якостями перед однолітками, залучення дітей до самоаналізу.	1	
20.	Вміння педагога викликати позитивні емоції, виявляти адекватні реакції, контролювати власний настрій і емоційний стан вихованців.	1	
21.	Соціальний статус заняття, його вплив на процес соціалізації дітей.	2	
22.	Відповідність комплексу вправ, ігор, рухових вмінь програмі.	1	
23.	Мотивація фізичної готовності.	1	
24.	Розвиток, прояви дитячої творчості та самостійності під час заняття, реакція вихователя. Дитина в ролі вихователя.	1	
25.	Запобігання надмірного психічного та фізичного перевантаження.	1	
РАЗОМ:		50	

Параметри аналізу заняття у різновіковій групі
(керівникам ДНЗ, директорам НВК, вихователям різновікових груп)

Компоненти заняття		Кількість балів за реалізацію складників	
		очікувані	фактично
1.	Віковий склад дітей групи, кількість вікових угруповань за віком та кількісним складом. (Доцільність комплектування груп).	1	
2.	Доцільність структури заняття: можливість охоплення всіх дітей, оптимальність організації їхнього навчання.	4	
3.	Вид заняття: спільне (з одного розділу програми), комбіноване (з різних розділів програми), з окремою підгрупкою дітей.	4	
4.	Раціональність поєднання занять з різних розділів програми.	4	
5.	Доцільність добору змісту навчального матеріалу на спільному занятті.	3	
6.	Оптимальність етапів занять у кожній віковій підгрупі: зайнятість вихованців протягом всього часу, доцільність та раціональність завдань для самостійного виконання дітьми.	4	
7.	Рівень задоволення потреби дитини в контакті з педагогом при наявності труднощів.	2	

8.	Добір завдань для самостійного виконання: їхня відповідність щодо змісту заняття, розвитку мислительних процесів, складності, новизни, доступності.	4	
9.	Врахування рівня навченості дітей у кожній віковій підгрупі.	2	
10.	Відповідність програмного змісту вимогам програми та віковим особливостям дітей.	2	
11.	Рівень активізації вихованців кожного вікового угруповання.	3	
12.	Засоби підтримання працездатності вихованців протягом всього навчального процесу.	2	
13.	Можливість, логічність і доцільність переходів педагогів від однієї підгрупи дітей до іншої.	7	
14.	Різноманітність завдань за формою, змістом, новизною.	2	
15.	Які види контролю використовуються: самоконтроль, взаємоконтроль вихованців, контроль вихователя. Раціональність, можливість оптимізації контролю за рахунок збільшення самостійності дітей.	2	
16.	Забезпечення вихованців матеріалом для самостійного виконання завдань.	2	
17.	Психологічний комфорт на занятті.	1	
18.	Дотримання вимог щодо фізичного розвитку дитини: відповідність меблів, зміна діяльності, фізкультхвилинка.	1	
19.	Соціальний статус заняття.	2	
20.	Вміння педагога тримати в колі зору всіх вихованців.	1	
	РАЗОМ:	50	

П'ятидесятибальна система оцінювання ефективності занять допомагає зламати старі стереотипи мислення про цінність і значимість педагогічного процесу, вніши інший погляд на традиційне розуміння ефективності і оцінювання занять. Зосереджує увагу керівника і педагога на складових процесу, визначивши з них найбільш вагомі і суттєві та другорядні компоненти.

На порядку денному стоять питання:

- ✓ визначення суб'єктивних та об'єктивних критеріїв управління, пошук та причини усунення перешкод для успіху;
- ✓ формування умінь психологічно вірно оцінювати емоційний стан особистості;

- ✓ розробка методик вивчення основних видів діяльності дітей;
- ✓ проблема різнорівневості в одновікових групах та багато інших.

Пошуки, роздуми, знахідки з проблеми знайшли свої відображення в:

- ✓ статтях “Дошкільні заклади. Реформування методичної роботи”; “Психолого-педагогічні аспекти роботи з працівниками дошкільних закладів”; “Дошкільну освіту – кожній дитині”; “Дошкільня: завдання працівників” журналів “Педагогічний вісник” автор Шавровська В.Н.;
- ✓ методичних рекомендаціях “Актуальні проблеми навчання працівників дошкільних закладів” автори Шавровська В.Н., Дібрівна Т.В., “Діагностування та прогнозування педагогічного процесу як шлях до оновлення змісту освіти, методів навчання дітей раннього та дошкільного віку”, автор Шавровська В.Н. тощо.

У методичному посібнику **«Модернізація контрольно- коригуючої діяльності керівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів з питань дошкільля»** (автор *В.Н.Шавровська*) подано :

РОЗДІЛ 1: Акмеологічний підхід як основа технологій оцінювання діяльності педагогічних працівників дошкільної освіти:

- ✓ Оцінка оздоровчо-тренувального ефекту занять з фізичної культури.
- ✓ Параметри аналізу мовленнєвого заняття.
- ✓ Параметри аналізу заняття з формування математичних понять.
- ✓ Параметри аналізу заняття з образотворчої діяльності.
- ✓ Параметри аналізу заняття в різновіковій групі.
- ✓ Параметри аналізу заняття з розвитку конструктивно-технічних здібностей.
- ✓ Параметри аналізу заходів з екологічного виховання.
- ✓ Оцінка ефекту освітньо-виховного заходу з проблем валеологічної освіти.

РОЗДІЛ 2. Шляхи модернізації управлінської діяльності керівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів з питань дошкільля.

- ✓ Аналіз планування, керівництва, організації та координації діяльності колективу працівників.
- ✓ Системність та ефективність контролю.
- ✓ Педагогічні здібності Характеристика кадрів, щодо педагогічних здібностей.
- ✓ Характеристика кадрів за Вебером.
- ✓ Цілеспрямованість, доцільність та результативність експертизи педагогічного процесу.
- ✓ Підвищення кваліфікаційного рівня педагогічних кадрів.

У посібнику визначено **модель професійної діяльності керівника освітнього закладу**. Управлінська діяльність має подвійний предмет праці: керівник має бути і хорошим організатором, і хорошим спеціалістом.

Основні якості керівника:

1. Чітке усвідомлення мети, специфіки управлінської діяльності в системі освіти, здатність брати відповідальність за прийняття управлінських рішень.
2. Здатність делегувати відповідальність, сформувавши управлінську команду.
3. Наявність широкого спектру реакцій, рольових позицій в ситуаціях управління, засобів впливу на себе та інших.
4. Уміння забезпечувати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі як основної умови ефективного управління.
5. Знання та володіння різними стилями управління.
6. Сформований широкий світогляд (концепція), усвідомлення складності предмету діяльності, здатність формувати імідж освітнього закладу, визначати стратегію, тактику розвитку.
7. Уміння здійснювати аналіз результативності управлінської діяльності, здатність до рефлексії.

У методичному посібнику подано стрижневі питання в тематиці обласних семінарів – контрольної-коригуючої діяльності:

- ✓ Кваліметричний підхід до діяльності педагогів.
- ✓ Професійна компетентність педагогічних кадрів.
- ✓ Експертиза діяльності педагогів в контексті особистісно-орієнтованої моделі навчання.
- ✓ Діагностування та прогнозування педагогічного процесу.
- ✓ Експертна оцінка психолого-педагогічних та методичних проєктів, прогнозування їх ефективності та коригування.
- ✓ Моніторинг основних ліній розвитку Базової програми.
- ✓ Моніторинг якості безперервної професійної освіти педагогічних кадрів дошкільних навчальних закладів, навчально-виховних комплексів.
- ✓ Діагностика соціальної адаптованості вихованців, визначення рівня мотивації спілкування.
- ✓ Експертна оцінка науково-методичних посібників, статей та методичних матеріалів періодичних видань.

Різнювікові групи – майбутнє дошкільця!

«Здобуття дошкільної освіти в дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів і форм власності має забезпечити виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти,» - зазначено в Статті 9 § 2 Закону України "Про дошкільну освіту».

Це завдання досить складне для виконання в умовах різновікової групи, в якій одночасно перебуває чотири, три, два вікові дитячі угруповання. Реформування дошкільця вплинуло не лише на віковий склад різновікових груп (збільшило кількість вікових підгруп у групі, зменшило кількість дітей у кожному віковому угрупованні), але й на технології навчання.

Створення нових моделей педагогічної та навчальної діяльності в умовах, які сприятимуть ефективності оволодіння новим змістом освіти вихованцями різновікових груп та їх старшими товаришами, забезпечення гармонійного та різнобічного розвитку особистості, орієнтації на активне проживання дитиною дошкільного дитинства як передумову "успішного розвитку її в майбутньому, забезпечення наступності між дошкільною і початковою загальноосвітньою підготовкою стало метою дослідно-експериментальної діяльності ЧОПОПП з 2000р. по 2008 р. в ДНЗ: Золотоніського, Драбівського, Звенигородського, Кам'янського, Маньківського, Катеринопільського, Черкаського районів.

В історії існування різновікових груп варіювалися різні моделі занять: спільні, комбіновані, окремі. Загальна кількість їх була значною, однак поза увагою залишалися вихованці, які не охоплені черговим заняттям. Калейдоскопічна серія занять приголомшливо діяла на дитину, яка не завжди в змозі швидко переключитися від однієї інформації до іншої, від одного способу дій - до другого, які ж до того короткотривалі, позбавлені зворотнього зв'язку, недостатньо підкріплені практичними вміннями та вправами.

Сьогодні спектр проведення спільних та комбінованих занять в різновікових групах від одного року до шести зводиться майже нанівець. Адже спільного для такого розмаїття дітей за віком від 1 року до шести та їх рівнем навченості і вихованості занадто мало, а малюків, які ще не вміють самостійно навчатися і гратися, залишати без нагляду недоречно і небезпечно.

То ж проблема сьогодення в тому, як одночасно, не залишаючи без догляду малят, навчати всіх вихованців групи, з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей, рівня освіченості кожного.

Пошук таких моделей навчання і виховання дітей різновікових груп привів до методу "занурення", спроектованого і застосованого російським академіком, відомим педагогом-новатором М.П.Щетиніним.

Метод "занурення", запропонований М.Щетиніним, передбачає вивчення предметного блоку з певних проблем, індивідуальне навчання вирішується просто й оригінально: нехай діти вчатьсЯ один у одного у віковій взаємодії.

Навчально-виховні блоки знань покладені в основу методичних посібників «Сучасні технології навчання у різновікових групах дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів» та публікацій «Метод занурення – сучасна модель навчання і виховання дітей різновікових груп» (автор Шавровська В.Н., журнал «Палітра», 2004 р.-№3,4, 2005 р. - №2, 2006р. - №1, 2008р. - №3).

У багатьох районах і містах області вихованці різновікових груп стали рівноправними членами учнівських колективів в навчально-виховних комплексах. Сьогодні на Черкащині функціонує 686 дошкільних навчальних закладів, у тому числі 233 – навчально-виховні комплекси «Дошкільний навчальний заклад-загальноосвітній навчальний заклад», у яких здобувають дошкільну освіту 36, 8 тисяч дітей, з них – 9, 6 тисяч п'ятирічок.

У 233 навчально-виховних комплексах, переважна більшість яких знаходиться в сільській місцевості, виховується понад 5000 дошкільнят від 1 до 6 років.

Сьогодні відкриває перспективу розвитку навчально-виховних комплексів. Саме вони стають другою домівкою для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в умовах різкого скорочення в селах дитячого населення. Тут утворюється позитивна атмосфера для спілкування дітей, їх взаємодії. У такому дитячому об'єднанні усувається психологічний бар'єр подолання нової наступної соціальної шаблінки-перехід з сім'ї чи дошкільного закладу до школи. Формується тісна взаємодія та взаєморозуміння дітей різного віку, забезпечується безперервність виховання і навчання.

Кількість навчально-виховних комплексів невпинно зростає, у 2002 р. в області їх було лише 119, сьогодні вдвічі більше – 233.

На сучасному етапі проблемним є питання:

1. Забезпечення наступності між ДНЗ, сім'єю і школою.
2. Реалізація принципу наступності в освітньому процесі між віковими осередками дошкільного навчального закладу та віковими підгрупами в змішаній групі.
3. Створення соціокультурного простору дошкільникам в умовах школи.

У період реформування освіти роботу районних відділів освіти, методкабінетів, інших організаційно-методичних служб важливо зосередити і спрямувати на протидію руйнацьких впливів на дошкільні заклади в зв'язку з перебудовою сільськогосподарського та промислового виробництва, економічної кризи. В пригоді стають координаційні ради по здійсненню наступності, проблематика питань їх діяльності досить широка, розмаїта і різнопрофільна:

1. Організаційно-координаційна діяльність:

- виявлення контингенту дітей, стан охоплення їх суспільним дошкільним вихованням;
- збереження мережі дошкільних навчальних закладів;
- розширення мережі навчально-виховних комплексів «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад»;
- порушення питань перед сільськими радами, держадміністрацією про ремонт, реконструкцію освітніх установ, забезпечення будівельними матеріалами з метою створення належних умов для життя і виховання дітей;
- координація дій з громадськими та культурно-спортивними організаціями: спілками письменників, художників, будинками творчості дітей та юнацтва, прилучення їх до співпраці;
- організація шефської допомоги підприємств, організацій освітнім закладам регіону;
- вирішення питань про розширення території освітніх закладів для закладення фруктових садів, ягідників, городів з метою покращення харчування вихованців;
- організація раціонального харчування дітей: створення мінігосподарств птахо-, кролеферм, вигодовування свиней тощо, забезпечення продуктами харчування;

- виявлення спонсорів, прилучення їх до співпраці з навчально-освітніми закладами;
- організація шефської допомоги загальноосвітніх шкіл – дошкільним навчальним закладам, дитячим будинкам, школам-інтернатам, навчально-виховним комплексам.

II. Система неперервної освіти педагогічних кадрів загальноосвітніх шкіл /початкова ланка/ та дошкільних закладів.

- створення мережі методичних заходів для навчання керівників шкіл, заступників директорів навчально-виховних комплексів, завідуючих дошкільними навчальними закладами: дискусійні клуби, методичні об'єднання, постійно діючі семінари, базові освітні заклади, майстер-класи та багато ін;
- забезпечення системи дійових заходів по допомозі сім'ям: університети, школи батьківських знань, семінари-практикуми з актуальних проблем, постійно діючі виставки, конкурси, КВК, тощо;
- проведення спільних нарад працівників різних категорій шкіл і дошкільних навчальних закладів: керівників – з питань оптимізації управління; педагогів – безперервного навчання дошкільнят і учнів; медичних працівників – забезпечення наступності в фізичному вихованні дітей та ін.;
- допомога в організації альтернативних форм навчання: групи короткочасного перебування дітей, вихідного дня, педагогічний патронат тощо;
- розробка методичних рекомендацій щодо планування та роботи альтернативних форм підготовки дітей до шкільного навчання;
- проведення порівняльного аналізу засвоєння програми вихованцями одновікових та різновікових груп з метою підготовки висновків та здійснення позитивних впливів;
- проведення порівняльного аналізу успішності учнів одновікових та класів-комплектів для висновків і пропозицій;
- виявлення дітей з психофізичними вадами, здійснення корекційної роботи;
- організація консультування медичними працівниками батьків хворих дітей, забезпечення медичної допомоги;
- вивчення стану сімейного виховання дітей, які не охоплені суспільним дошкільним вихованням.

III. Контроль за здійсненням наступності в роботі педагогічних колективів шкіл і дошкільних закладів:

- вивчення компетентності вчителів першого класу, їх готовності до роботи з дошкільнятами;
- вивчення перспектив підвищення ефективності педагогічного процесу в групах дітей дошкільного віку, початкових класах, групах підготовки дошкільників до навчання в школі;
- діагностика рівня адаптованості дитини до взаємодії з ровесниками, старшими та молодшими вихованцями, дорослими;

- вивчення стану наступності в роботі педагогічних колективів шкіл і дошкільних навчальних закладів та результативності;
- експертиза діяльності і наслідків роботи альтернативних форм підготовки дітей до шкільного навчання;
- підготовка матеріалів на раду райво, в держадміністрацію про стан реформування освіти в регіоні, забезпечення підготовки дітей до школи.

IV. Вивчення, узагальнення досвіду, пропаганда педагогічних знань для батьків та громадськості:

- підготовка плакатів, листівок, буклетів, брошур з досвіду роботи;
- організація конкурсів серед батьків на кращий посібник, іграшку, дидактичний матеріал, фізкультурно-спортивне обладнання та ін.;
- організація пересувних бібліотечок психолого-педагогічної літератури для батьків, виставок, відеотек;
- проведення звітів дошкільних навчальних закладів, шкіл, районних методичних кабінетів про роботу по забезпеченню виконання державних стандартів дошкільної та шкільної освіти.

У системі роботи районної координаційної Ради по забезпеченню наступності в діяльності дошкільних закладів і шкіл важлива взаємодія з державними, профспілковими, громадськими організаціями, культурно-освітніми закладами, фізкультурно-спортивними організаціями, використання їх можливостей, прилучення до державної справи – виховання і навчання найменших громадян, зокрема:

I. Районна держадміністрація:

Створення дошкільних закладів нового покоління.

Введення додаткових посад, як то: психолога, логопеда, інструктора фізичного виховання, тощо.

Виділення коштів на зміцнення матеріально-технічної бази освітніх закладів.

II. Профспілкові організації

Забезпечення оздоровлення працівників шкіл і дошкільних навчальних закладів.

Організація контролю за технікою безпеки, охороною праці, життя і здоров'я дітей.

Реалізація заходів щодо покращення матеріально-побутових умов працівників освіти.

Проведення оглядів роботи навчально-освітніх закладів.

Консультування педагогів, батьків з питань правового виховання, кодексу трудового законодавства тощо.

III. Районна лікарня, санітарно-епідемічна станція:

Прилучення фахівців до систематичного обстеження здоров'я дітей.

Консультування батьків дітей з психофізичними вадами розвитку.

Налагодження медичної допомоги дітям з особливими потребами.

IV. Станція юних техніків.

Проведення семінарів-практикумів для педагогів та батьків по виготовленню іграшок-саморобок, нескладного нестандартного фізкультурно-спортивного обладнання.

Організація виставок дитячих іграшок, робіт.

Допомога в створенні “Фабрик іграшок”, “Майстерень по ремонту книг, іграшок”. Призначення позаштатними керівниками-учнів станції та шкіл.

V. Державна автоінспекція.

Допомога в плануванні та обладнанні автомістечок на території дошкільних навчальних закладів та шкіл.

Навчання правил дорожнього руху вихованців, працівників освітніх закладів.

Діагностування вихованців, учнів та педагогів на предмет знання правил пішохода.

VI. Районна дитяча бібліотека.

Проведення оглядів новинок дитячої художньої літератури для педагогів.

Організація читацьких конференцій з працівниками дошкільних навчальних закладів, вчителями шкіл, батьками та громадськістю.

Проведення зустрічей дітей, педагогів, батьків з поетами, письменниками, художниками.

Комплектування бібліотечок-пересувок дитячої художньої літератури для шкіл та дошкільних навчальних закладів.

Організація конкурсів на кращого читця, казкаря, поета тощо.

VII. Комітет в справах молоді і спорту.

Залучення вчителів фізичної культури, майстрів спорту до проведення спортивної роботи з дошкільниками, учнями школи.

Організація районних, регіональних, місцевих спортивних свят, змагань для вчителів, батьків, учнів, дошкільників.

Участь в проведенні семінарів з питань фізичного виховання для педагогів та батьків.

Надання практичної допомоги в підготовці і проведенні заходів з фізичної культури.

VIII. Станція юних натуралістів.

Надання практичної допомоги в плануванні, озелененні території дошкільних навчальних закладів і шкіл.

Проведення консультацій з питань екологічного виховання, валеологічної освіти, основ безпеки життєдіяльності дитини.

Участь в проведенні семінарів з проблем здорового способу життя для вихователів, вчителів.

Організація виставок з екології серед дошкільнят, учнів школи, їх батьків.

ІХ. Юридична служба.

Ознайомлення з основами трудового законодавства, попередження аддиктивної та кримінальної поведінки дітей і дорослих.

ІКТ – складова нової базової програми розвитку дітей дошкільного віку «Я у Світі»

Готуючись до впровадження нової Базової програми розвитку дітей дошкільного віку в період її апробації, методичний кабінет відділу освіти Золотоніської міської ради та виконавчого комітету організував дослідно-експериментальну роботу з проблеми «Інформаційно-комунікаційні технології у дошкільній освіті».

Мета дослідження.

Вивчення можливостей використання у сучасних умовах комп'ютерної техніки у дошкільних навчальних закладах, як своєрідного інтелектуального знаряддя, що дозволяє дитині вийти на новий інформаційний рівень.

Створення моделі використання комп'ютерної техніки у навчально-виховному процесі з дітьми п'ятирічного віку.

Гіпотеза дослідження.

Комплексне науково-теоретичне, психолого-педагогічне, методичне обґрунтування доцільності опанування елементарними поняттями та навичками роботи з комп'ютерними програмами під час вивчення дітьми 5-річного віку навчального матеріалу по довкіллю з метою формування життєтворчої особистості.

База дослідження.

Міський методичний кабінет, дошкільні заклади міста Золотоноші.

Очікування позитивного результату.

Високий рівень компетентної творчої особистості педагога, який володіє інформаційно - комунікаційними технологіями навчання дітей дошкільного віку, адаптується до соціально-економічної ситуації у державі.

Фізично досконала, психічно здорова, соціально адаптована дитина, яка вільно користується комп'ютером, як засобом ігрової, зображувальної, пізнавальної діяльності.

У м.Золотоноші діє обласний майстер-клас **«Викорстання комп'ютерних технологій у навчанні та вихованні дітей дошкільного віку»**. Видано брошуру з досвіду роботи «ІКТ у дошкільній освіті», автор Булко О.П.

Матеріали досвіду обласного дослідно-експериментального майданчика з проблеми «Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» (м.Золотоноша) були представлені на виставці «Сучасні інформаційні технології в освіті» в рамках Міжнародного форуму «Нові горизонти ІКТ в освіті» (22.11.06. м. Київ).

У м.Золотоноші відбулася обласний семінар спеціалістів управлінських відділів освіти, методистів дошкільного виховання районних (міських) методичних кабінетів з проблеми «Інформаційно-комунікаційні технології удошкільній освіті».

Обласний творчий зліт дослідників -експериментаторів області та їх послідовників під девізом «Формування нового громадянина України – державне замовлення»

Шановні освітяни!

Запрошуємо Вас взяти участь у засіданні творчого зльоту дослідників-експериментаторів області під девізом «Формування нового громадянина України - державне замовлення».

Початок роботи о 10.00 12 жовтня у приміщенні відділу освіти і науки Звенигородської райдержадміністрації

9.00 -10.00	Заїзд та реєстрація зльоту.	учасників
10.00-10.30	Огляд виставки творчих експериментаторів-дослідників. Лотерея книг, методичних створених за результатами досліджень педагогічних колективів області.	робіт посібників,
10.30-10.45	Відкриття творчого зльоту. <i>Чепурна Н.М.</i> , директор обласного інституту післядипломної освіти працівників, кандидат педагогічних наук.	Черкаського педагогічних
10.45-11.00	Звенигородщина - слава іменами! <i>Карпюк О.В.</i> , начальник відділу освіти і науки Звенигородської райдержадміністрації.	
11.00-11.15	Дослідно-експериментальна діяльність як основний чинник впровадження інноваційних технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів. <i>Чепурна Н.М.</i> , директор Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, кандидат педагогічних наук.	
11.15-13.15	Дорогами, якими ходив Тарас. (Екскурсія по місцях життєвого шляху Т.Г.Шевченка – с.Шевченкове, с.Будище).	

13.15-14.15 *Лячинський С.С.*, науковий співробітник
Звенигородського краєзнавчого музею, член
Національної Спілки журналістів України.
Основні орієнтири науково-педагогічних
досліджень у галузі дошкільного виховання.

КРУГЛИЙ СТІЛ

1. Виступи учасників зльоту за результатами досліджень з проблеми природного оздоровлення, валеологічної освіти, духовного розвитку дітей дошкільного віку, сучасних технологій навчання дітей розвитку творчого потенціалу дитини, інформаційно-комунікаційних технологій у дошкіллі, контрольної-коригуючої діяльності керівників дошкільних навчальних закладів, забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою та ін.

2. Визначення перспективи дослідно-експериментальної діяльності педагогічних колективів дошкільних навчальних закладів.

14.15-15.00 Зустріч з творчими працівниками видавництва.

15.00-15.30 Переїзд до м. Звенигородки.

15.30-16.00 Основні напрями діяльності науково-методичного Центру духовного розвитку дітей дошкільного віку.

Горошко Н.А., методист методкабінету відділу освіти і науки Звенигородської райдержадміністрації.

Андрущенко Н.І., завідувача дошкільним навчальним закладом № 4 м. Звенигородки.

16.00-16.30 Презентація книг.

- ✓ «Правова компетентність керівника дошкільного навчального закладу» (автор Аксьоненко Т.П.);
- ✓ «Ми навіки твої, Тарасе!» (автор Горошко Н.А.);
- ✓ «Абетка безпечної поведінки» (автор Карбівнича О.М.);
- ✓ «В.І.Пепа і М.К. Масло в гостях у малят» (автор Просяник О.М.);
- ✓ «Сучасні технології навчання вихованців різновікових груп» (автор Шавровська В.Н.);
- ✓ «Експериментально-дослідницька діяльність як основний чинник впровадження інноваційних технологій у практику роботи дошкільних навчальних закладів» (автор Чепурна Н.М., Шавровська В.Н.);
- ✓ «Програма гурткової роботи» (автор Субота Л.О.);
- ✓ «Модернізація контрольної-коригуючої діяльності керівників дошкільних закладів та навчально-виховних комплексів з питань дошкілля» (автор Шавровська В.Н.).

Зльоту передувала творча робота дослідників Звенигородщини з проблеми «Духовний розвиток дітей дошкільного віку».

Відповідно до наказу Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації за №66 від 12.03.2002р. «Про створення науково-методичного Центру з проблем духовного розвитку дітей дошкільного віку» У м.Звенигородці було створено науково-методичний центр з проблем духовного розвитку дітей дошкільного віку та затверджено Положення про його діяльність.

Основою діяльності центру стала програма дослідно-експериментальної роботи з проблеми «Духовний розвиток дітей дошкільного віку» та програми досліджень педагогічних колективів дошкільних закладів м.Звенигородки.

Сучасний період розвитку Української держави вимагає докорінної перебудови процесу виховання молодого покоління. Державна національна програма "Освіта" визначила стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи створення життєздатної системи безперервного навчання і виховання для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності нації.

Проведення аналізу існуючої ситуації з питань формування у дошкільників духовності розкрило перспективу діяльності педагогічних колективів по громадянському вихованню дітей дошкільного віку. Програмою дій стали ідеї "Концепції превентивного виховання дітей та молоді", "Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності", Укази Президента України "Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі, формування здорового способу життя", "Про заходи щодо підтримки красназавчого руху в Україні".

Сьогодні важливо в найкоротший час забезпечити пошук оптимальних варіантів з питань виховання основ моральної та правової культури, формування активної і позитивної внутрішньої позиції вихованців, вивчення сфери міжособистісних відносин, оволодіння педагогами і вихованцями глибинними національними скарбами мудрості, досягненнями науки; інтеграції гуманітарного компонента в усіх сферах життя дітей, гуманізації відносин для саморозвитку, самовиховання, самореалізації дошкільників.

Завдання дослідження

I. Загальнонауковий аспект:

Обґрунтувати концепцію науково-методичного Центру, експериментально перевірити його життєдіяльність, доцільність, напрями і зміст діяльності. Визначити роль і місце дошкільного закладу у вихованні і самовихованні творчої особистості, формуванні рис, притаманних майбутньому громадянину самостійної демократичної України.

Створення нових моделей педагогічної та навчальної діяльності, які сприятимуть становленню нової людини в умовах української державності.

2. Філософський аспект:

Переосмислення пріоритетів, орієнтацій, цінностей національної освіти, на основі яких будується вся система виховання і навчання. Пробудження інтересу дітей до самих себе, до своєї особистості, пошук оптимальної методики самоаналізу. Підготовка програми щодо виявлення у дітей позитивних якостей і можливостей, а також задатків, які потім через самовиховання людина може перетворити в здібності, в талант, постійну рису характеру.

3. Психолого-педагогічний аспект:

Визначення оптимальної моделі управління педагогічним та дитячим колективами, забезпечення психологічних умов збереження психічного здоров'я всіх учасників педагогічного процесу. Виявлення ефективних засобів міжособистісної взаємодії дитини з однолітками і дорослими, корекційне подолання бар'єрів у спілкуванні, розуміння себе, інших, зняття психічного напруження і створення можливостей для самовиявлення.

Формування адекватної "Я-концепції" і правильну життєву орієнтацію - оптимізм, психологічну грамотність, любов до людей, щедрість, розуміння і прийняття кращих моральних досягнень попередніх поколінь.

4. Соціальний аспект:

Життєтворчість, ціннісні орієнтації особистості на різних етапах життя, життєве прогнозування, культура життєвого самовизначення, педагогічний потенціал виховання, особистісно зорієнтована модель виховання, простір розвитку особистості, соціальна адаптованість дитини. Соціалізація дітей на принципах гуманізму, національних та загальнолюдських ідеалах, формування у дітей ідей та понять про права та обов'язки людини, вміння відстоювати свої права, виявляти соціальну активність тощо.

5. Дидактичний аспект:

Оскільки громадянське виховання набуває сьогодні особливого значення, то виникає гостра потреба у визначенні основних засад, цілей, напрямів, змісту, форм і методів громадянського виховання, що цілеспрямовано та ефективно забезпечували б процес розвитку і формування громадянина, тобто особистості, в якій органічно поєднуються високі моральні чесноти, громадянська зрілість, патріотизм, самоактивність та ін., основи яких закладаються саме в дошкільному дитинстві.

Очікувані позитивні результати. Критерії результативності експерименту

Високий рівень компетентної творчої особистості педагога-громадянина України - носія національних цінностей і загальнолюдських надбань, соціально зрілого, культурного, конкурентноспроможного, здатного до власної життєтворчості, який володіє методикою проектування вихованцями власного життя.

Фізично досконала, психічно здорова, соціально адаптована дитина, здатна до вільного і свідомого самовизначення, опанування всіма можливими ресурсами подолання власних проблем.

Максимальна емоційно-правова реабілітація дітей з психофізичними вадами розвитку.

Створення в навчально-освітніх закладах, сім'ї, найближчому оточенні дітей психолого-педагогічних умов для духовного розвитку, їх моральної саморегуляції, формування ціннісного мислення, гуманістичного альтруїстичного світосприймання, доброзичливого і терпимого образу "Я".

Визначити роль і місце дошкільного закладу у вихованні і самовихованні творчої особистості, формуванні рис, притаманних майбутньому громадянину самостійної демократичної України.

Створення нових моделей педагогічної та навчальної діяльності, які сприятимуть становленню нової людини в умовах української державності.

Переосмислення пріоритетів, орієнтацій, цінностей національної освіти, на основі яких будується вся система виховання і навчання. Пробудження інтересу дітей до самих себе, до своєї особистості, пошук оптимальної методики і самоаналізу. Підготовка програми щодо виявлення у дітей позитивних якостей і можливостей, а також задатків, які потім через самовиховання людина може перетворити в здібності, талант, постійну рису характеру.

Соціалізація дітей на принципах гуманізму, національних та загальнолюдських ідеалах. Формування у дітей ідей та понять про права та обов'язки людини, уміння

У жовтні 2004р. у м.Черкасах відбулася обласна науково-практична конференція «Скарбниця для малят» з питань використання спадщини видатних людей Черкащини у громадянському вихованні дітей дошкільного віку.

Справу педагогів Звенигородщини по формуванню духовності у дітей дошкільного віку підхопили уманські колеги.

2003-2008 роки педагогічний колектив навчально-виховного комплексу №24 м.Умані (завідуюча Данилюк І.С., заступник директора – Субота Л.О.) досліджував проблему «Розвиток творчого потенціалу дитини, як джерела духовності майбутнього громадянина України».

Мета дослідження.

Модернізація освіти в навчальному закладі, яка б забезпечила необхідні умови для розвитку і саморозвитку вихованців дошкільного віку та. учнів початкової ланки.

Вивчення та дослідження психолого-педагогічних умов ефективності мистецтва як засобу особистісного розвитку дитини, її духовного становлення.

Забезпечення стратегії розвиваючого навчання, життєтворчого, оптимістичного світосприймання особистості дошкільників та учнів початкової школи.

Об'єкти дослідження.

1. Вихованці дошкільних груп навчального закладу №24 «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад І ступеня» м.Умані.
2. Учні початкових класів навчального закладу №24 «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітній навчальний заклад І ступеня» м.Умані.
3. Педагогічний колектив навчального закладу №24 «Дошкільний навчальний заклад- загальноосвітній навчальний заклад І ступеня» м.Умані.
4. Методичний кабінет відділу освіти Уманського міськвиконкому.

Предмет дослідження.

Розвиток творчого потенціалу дошкільників та молодших школярів . як джерела духовності громадянина України: здійснення інтегрального цілісного підходу до розвитку, виховання і навчання дитини, як носія фізичних, психічних та соціально-моральних сил.

Формування творчої особистості педагога здатного до' реалізації прогресивних тенденцій в оновленні змісту дошкільної освіти, гуманістична орієнтація його на - забезпечення успіху та здоров'я дитини, на розвиток творчості учасників освітнього процесу, на високі результати і досягнення.

Очікувані позитивні результати.

Критерії результативності експерименту

Гуманістична модель педагога структурними складовими якої є:

- ✓ професійна компетентність як система знань і умінь, здатність до творчого нестандартного рішення професійних задач, спрямованість на інноваційний пошук;
- ✓ особистісна та духовна зрілість як процес особистісного росту, самовдосконалення, цілеспрямований розвиток духовного та
- ✓ морального потенціалу педагога з опорою на знання про особистість, її розвиток, вікову психологію;
- ✓ акмеологічна позиція педагога як гуманістична орієнтація на забезпечення успіху та здоров'я дитини, на розвиток творчості учасників освітнього процесу.

Гуманістична модель вихованця – розвиток у дитини вміння бути культуро-природовідповідним, виступати активним суб'єктом власної життєдіяльності, здатним до елементарних форм самореалізації, саморозвитку, самозбереження.

Дослідно-експериментальна діяльність передбачала різні форми творчої роботи, як то:

- ✓ організацію та проведення розвивально-профільної роботи з дітьми у клубі «Мальва»;
 - ✓ проведення фестивалів дитячої творчості;
 - ✓ підготовку програм образотворчої діяльності;
 - ✓ створення психологічної абетки спілкування;
-
- ✓ підготовку навчальних планів гурткової роботи (м'якої іграшки, вишивання, чарівного клубочка, паперової пластики, декоративного розпису) тощо.

Презентація багаторічного досвіду відбулася на **науково-практичній конференції**

«Актуальні проблеми розвитку обдарованих дітей дошкільних навчальних закладів»

19 листопад 2008 року в ОІПОПІ відбулася науково - практична конференція з проблеми «Актуальні проблеми розвитку обдарованих дітей дошкільних навчальних закладів» на якій було презентовано досвід роботи навчально-виховного комплексу №24 м. Умані «Дошкільний навчальний заклад –загальноосвітній навчальний заклад І ступеня» - дослідно-експериментального майданчика з проблеми «Розвиток творчого потенціалу, як джерело духовності майбутнього громадянина України»

Про хід та результати досліджень доповіла директор НВК №24 м Умань І. С. Данилюк та В.Н. Шавровська, методист ЧОІПОПІ, керівник дослідно – експериментальної групи з проблеми «Розвиток творчого потенціалу, як джерело духовності майбутнього громадянина України»

Заступником директора Р.М Дзюбак було вручено Почесні грамоти головного управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації та Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників учасникам дослідження.

На Черкащині традиційними стали *зльоти молодих фахівців!*

11 грудня 2008 року в ОІПОПІ відбувся зліт молодих фахівців дошкільної області під девізом «Швидко адаптуємось до професії»

Колектив працівників головного управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаського обласного інституту

післядипломної освіти педагогічних працівників та досвідчені педагоги дошкільних навчальних закладів і навчально-виховних комплексів області на славній землі Черкаській Богдана Хмельницького, Тараса Шевченка, Левка Симиренка, Івана Піддубного вітали молодих фахівців, які нещодавно поєднали своє життя з дошкіллям Черкащини.

Під час зльоту мова велась про значення педагога в прогресі нації:

- ✓ Учителі є носіями змін в освіті та суспільстві.
- ✓ Найвища мета освіти – створювати суспільство, що навчається, навіть світ, що навчається. Ключ до навчання – учитель, який повинен поєднувати безперервне внутрішнє і зовнішнє навчання.

Молоді фахівці стали учасниками соціологічних досліджень, яке включало:

- ✓ визначення мотиваційної, соціальної та функціональної компетентностей (експрес опитування);
- ✓ створення моделі майбутнього педагога дошкільного навчального закладу (експрес-інформація);
- ✓ створення моделі вихованця майбутнього – 2020-2030 роки (експрес інформація);
- ✓ послання працівників дошкілля Черкащини «Слово нащадкам».

Свої знання, уміння та навички учасники зльоту збагатили під час роботи майстер-класів.

Перше заняття «Модернізація освітнього процесу з дітьми дошкільного віку щодо вимог нової базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» та методичного листа Міністерства освіти і науки України «Організація та зміст навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах». Керівники В.Н. Шавровська, методист лабораторії дошкільного та початкового навчання та виховання ЧОПОПП та О.В. Волошенко, завідувач кафедри психології і соціології освіти ЧОПОПП, кандидат педагогічних наук, доцент.

Навчання проводилось шляхом:

- ✓ проведення експертизи педагогічних та методичних проектів;
- ✓ проектування освітніх заходів з дошкільниками щодо нової базової програми «Я у Світі»;
- ✓ експертизи освітнього процесу в групах дітей різного віку.

Художньо-естетичний та креативний розвиток дитини дошкільного віку висвітлено у занятті майстер-класу. Керівник Н.В. Євчак, завідувача дошкільним навчальним закладом №41 м. Черкаси. Консультант В.І. Хрипун, викладач кафедри освітнього менеджменту та освітніх технологій ЧОПОПП, в.о. доцента.

Робота розпочалась з огляду виставки педагогів фахівців.

Учасники зльоту оволоділи сучасними технологіями тісто пластики та паперопластики.

Кожен учасник засідання отримав пакет методичних матеріалів на допомогу щодо впровадження нової базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», як то:

- стислий зміст базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»;
- лінії розвитку базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі»;
- базові якості особистості;
- методичні рекомендації «Нова базова програма «Я у Світі» - запорука збалансованого розвитку дитини дошкільного віку» - 2008 В.Н. Шавровська;
- методичні рекомендації «Реалії правової компетентності вихованців дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів» - 2008 В.Н. Шавровська;
- збірник інформаційно-методичних матеріалів «Малятам про їх права» - 2008, авторський колектив педагогів області під керівництвом В.Н. Шавровської.

Центральним питанням засідання була реалізація нової базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі».

Експертиза діяльності дослідно-експериментальних лабораторій, груп виявила активну участь педагогічних колективів, їх керівників в пошуках оптимізації освітнього процесу.

Результативність дослідно-експериментальної діяльності

Знайшла підтримку і реалізацію експериментально-дослідницька діяльність педагогічних колективів з актуальних проблем сьогодення. В області працює 27 експериментальних майданчиків.

Збільшився потяг до видавничої діяльності: в районах і містах видано 82 методичних посібники та узагальнені матеріали з досвіду роботи.

193 працівники управлінь, відділів освіти, керівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів виступили з доповідями, інформаціями, досвідом роботи на обласних конференціях, педагогічних читаннях, зльотах семінарах.

Розширилась робота по використанню інноваційних технологій, 578 педагогів успішно застосовують «метод занурення», 78 - метод «проектів» тощо.

Шість навчально-виховних комплексів Черкащини зайняли призові місця в обласному огляді-конкурсі НВК (наказ Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації від 31.10.2005 р., №400) з питань забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою (Чорнобаївський, Драбівський, Корсунь-Шевченківський, Золотоніський, Уманський, Монастирищенський райони).

Підвищився рівень освітнього процесу з вихованцями у дошкільних навчальних закладах та навчально-виховних комплексах.

Розпочалась перебудова педпроцесу щодо нової базової програми «Я у Світі».

Видавнича діяльність ЧОІПОЛП

Науково-методичні посібники:

1. Реалізація наступності між дошкільною та початковою освітою. Автори Н.М.Чепурна, В. Н.Шавровська, 2003 р.
2. Експериментально-дослідницька діяльність як основний чинник впровадження інноваційних технологій в практику роботи дошкільних навчальних закладів. Автори В.Н.Шавровська, Н.М.Чепурна, 2004 р.
3. Сучасні освітні технології навчання у різновікових групах дошкільних закладів та навчально-виховних комплексів. Автор В.Н.Шавровська, 2004 р.
4. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. Дошкільникам про основи здоров'я: Навч. метод, посіб. - Черкаси: Відлуння-Плюс, 2004. - 208 с.
5. Модернізація контрольно-коригуючої діяльності керівників дошкільних навчальних закладів, навчально-виховних комплексів з питань дошкільля. Автор Шавровська В.Н., 2005 р.
6. Веселка здоров'я. Книга для читання дітям дошкільного віку. Хрестоматія / Уклад. Л.В. Лохвицька, Т.К. Андрющенко.- Черкаси: Відлуння-Плюс, 2005. - 300 с.
7. Сучасні освітні технології навчання у різновікових групах дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів. Автор В.Н.Шавровська, 2006 р. Частина II.
8. Андрющенко Т.К. Майбутнє дитини формує родина: Метод. реком. для батьків дітей, що не відвідують дошкільний навчальний заклад. - Черкаси, 2006. - 26 с.
9. Удосконалення структури неперервної післядипломної освіти працівників дошкільних навчальних закладів. Автори Н.М.Чепурна, В.

- Н.Шавровська, 2006 р.
10. Реалії правової компетентності вихованців дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів. Автор Шавровська В.Н., 2008 р.
 11. Малятам про їх права. Інформаційно-методичні матеріали. Авторський колектив під керівництвом В.Н. Шавровської, 2008 р.

*Результати діяльності
дослідно-експериментальних лабораторій
з питань дошкільної освіти обговорювалися на засіданнях
вченої ради Черкаського обласного інституту
післядипломної освіти педагогічних працівників*

1. Компетентнісний підхід щодо здійснення модернізації контрольної-коригуючої діяльності керівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів: результати, проблеми, перспективи. /08.02.2007 р./
2. Про результати дослідно-експериментальної роботи з проблеми «Забезпечення гармонійного та всебічного розвитку розвитку особистості дитини в умовах різновікової групи дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів» /16.05.2007 р./
3. Результати дослідно-експериментальної діяльності методистів дошкільного виховання інститутів по науково-методичному забезпеченню нової базової програми «Я у світі». / лютий 2009 р./

Багаторічні дослідження черкащан з актуальних проблем, сприяли накопиченню позитивного досвіду, зростанню чисельності майстрів-педагогів, підготовці кадрів дошкільних навчальних закладів до реформування освіти.

У Черкаській області здійснено науково-методичне

забезпечення нової базової програми «Я у Світі»

1. Модернізовано методичну службу:
 - ✓ організовано Малу академію методичних наук;
 - ✓ розширено мережу обласних майстер-класів;
 - ✓ організовано консультативні пункти з питань впровадження Нової базової програми «Я у Світі»: ЧОПОПП, Уманський педагогічний університет імені П.Г. тичини.
2. Відбулося 5 обласних та 17 районних семінарів з проблеми.
3. Проведено дослідно-експериментальну роботу з проблеми «Інформаційно-комунікаційні технології в дошкільній освіті» (м.Золотоноша).
4. Видано методичні рекомендації «Нова базова програма «Я у Світі» - запорука збалансованого розвитку дитини дошкільного віку».
5. Опубліковано у Всеукраїнській та обласній пресі 23 методичних матеріалів.

Методичні рекомендації «Нова базова програма «Я у Світі» - запорука збалансованого розвитку дитини дошкільного віку».розкривають можливість завчасного науково-методичного забезпечення новій базовій програмі «Я у Світі», впровадження якої передбачається у 2008-2009 роках. Широкий спектр форм методичної діяльності не вичерпано. Працівники управлінь, відділів освіти, районних (міських) методичних кабінетів, заступники директорів навчально-виховних комплексів, що відповідають за дошкільну ланку, завідувачі дошкільними навчальними закладами, педагоги запрошуються до оновлення, модернізації методичної служби, без чого впровадження нової базової програми «Я у Світі» неможливе.

Першочерговим завданням обласного інституту, обласної та регіональних методичних служб стало формування науково-методичного забезпечення новій базовій програмі «Я у Світі», психологічної готовності керівних, педагогічних та медичних працівників дошкільних навчальних закладів.

2 квітня 2008 року в місті Черкаси відбулось педагогічне зібрання спеціалістів управлінь, відділів освіти, методистів дошкільного виховання міських, районних методичних кабінетів та наукових працівників області, які проаналізували матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару з проблем підготовки педагогів дошкільця до впровадження державної базової програми «Я у Світі», а саме: виступи О. Кононко «Про Базову програму розвитку дошкільників «Я у Світі», А. Гончаренко «Особистісно орієнтована модель освіти : підготовка педагога», І. Цімерман «Проблеми впровадження нової програми», Л.Якименко «Контролюємо, щоб допомогти», О. Долинної та О.Низковської «Алгоритм введення базової програми» (журнал «Дошкільне виховання» №1, 2008р.) з тим

, щоб учасники засідання прийшли до висновку про необхідність пошуку нових форм методичного сприяння, більш активного прилучення педагогів-фахівців з регіонів до створення методичного інструментарію.

Постало питання про організацію Малої Академії методичних наук при Черкаському обласному інституті післядипломної освіти педагогічних працівників з проблеми «Новій базовій програмі «Я у Світі» - науково-теоретичне та методичне забезпечення» в складі восьми відділів.

1. Основним визначено відділ науково-методичного забезпечення роботи з кадрами дошкільних навчальних закладів. Його завдання – розробка заходів широкомасштабної системи роботи з кадрами в області, регіонах. Здійснення випереджувального навчання педагогів шляхом проведення діагностування педагогічних кадрів і на основі результатів формування мережі навчання керівників, педагогічних та медичних працівників дошкільних закладів яке має відбуватися через систему оновлених та модернізованих методичних служб як то: Малу академію методичних наук, Центри професійної майстерності, що організовували б комплексну підготовку працівників всіх категорій дошкільного закладу, «майстер – класи» з головних аспектів нової програми. Першочергово необхідно здійснити ознайомлення працівників з комплектом офіційних документів в такій послідовності: «Базовий компонент дошкільної освіти в Україні», «Коментар до Базового компонента», тематична добірка публікацій у часописах „Дошкільне виховання», «Палітра педагога» під рубрикою «Базовий компонент» (від 1998 року до поточного), матеріали Всеукраїнських конференцій, семінарів, нарад тощо.

Не менш важливо розробити і запропонувати педагогам серію навчально-тематичних планів методичних заходів (постійно діючих семінарів, семінарів-практикумів, модеративних семінарів, науково-практичних конференцій, майстер-класів, педагогічних читань, опорних дошкільних навчальних закладів, різновидів тренінгів, методичних об'єднань, нарад, конкурсів та ін).

Визначити зміст практичних занять для навчання учасників різних категорій працівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів. Розробити методичний інструментарій для проведення моніторингу особистісного зростання вихованців, педагогів, управлінської діяльності керівників дошкільних навчальних закладів.

2. На працівників відділу «Програмно-методичного забезпечення педагогічного процесу з вихованцями дошкільних навчальних закладів» покладено здійснення сучасних підходів до реалізації положень нової базової програми „Я у Світі».

Передбачено розробку програм з актуальних питань, підготовку планів навчально-виховної роботи відповідно до сучасних вимог, моделювання занять, відрізків педагогічного процесу щодо методу „проектів,, , „занурення,, та ін. для вихованців різного віку. Організацію тиражування виправданих технологій, народжених в результаті пошуково-дослідницької діяльності, як то:

„Метод занурення – сучасна модель навчання дітей різновікових груп” (ав. Шавровська В.Н.), навчальних блоків знань з духовного розвитку дитини педагогів дошкільних навчальних закладів м. Звенигородки, варіантів планів навчально-виховного процесу педагогів дошкільних навчальних закладів № 69, 78, м.Черкаси, НВК №1 м.Умані, НВК села Дмитрівка Золотоніського району, дошкільного навчального закладу села Тернівки Смілянського району, «Дніпряночка», с.Червона Слобода Черкаського району, які проводили апробацію експериментальної базової програми розвитку дитини дошкільного віку

3. Робота відділу „Алгоритм введення нової базової програми «Я у Світі» полягає у роз’ясненні твердження авторів О.Долинної та О.Низковської: (Журнал «Дошкільне виховання № 1, 2008 рік): «Практичне втілення базової програми розпочнеться з 2008-2009 навчального року і відбуватиметься поступово. У перехідний період зберігатимуть чинність попередні програми навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку: «Малятко», «Дитина», «Українське довкілля». Всі вони увійшли до переліку навчальних видань, рекомендованих МОН України для використання в освітньо-виховному процесі дошкільних навчальних закладів в 2007-2008 навчальному році. Водночас авторські колективи можуть доопрацювати, оновити зазначені програми з урахуванням вимог Базового компонента дошкільної освіти. Допускається також створення варіативних програм без дублювання базової програми, але зі збереженням її базових положень».

Починаючи з раннього чи молодшого дошкільного віку, базова програма запроваджуватиметься в освітній процес на концептуально нових засадах без руйнування стереотипів. Робота ж зі старшими дошкільнятами завершуватиметься протягом двох-трьох років за попередніми програмами.» Тобто, понад 50 відсотків дітей з 31.000 вихованців дошкільних навчальних закладів області найближчим часом не відчують на собі оновленого подиху програми розвитку. То ж варто передбачити і пом’якшити негативний ефект.

Відповідь мусить дати саме вищезгаданий відділ Академії. Необхідно здійснити для існуючих публікацій, методичних посібників, дидактичного матеріалу, досвіду роботи педагогів області добір серії методичних прийомів з усіх ліній розвитку нової базової програми, використання яких зможе їх осучаснити та забезпечити основну ідею базової програми – розвиток дитини. Прикладом можуть слугувати додатки №1 («Методичні прийоми, які сприяють реалізації основних ліній розвитку базової програми»), створені педагогами дошкільних навчальних закладів «Дніпряночка» села Червона Слобода Черкаського району, №69 м. Черкаси).

4. Відділ експертної оцінки педагогічних та методичних проектів забезпечить визначення значущості, вагомості, рівень відповідності методичних проектів, картотек передового педагогічного досвіду щодо впровадження ідей базової програми ”Я у Світі”. Дасть рекомендації з приводу комплектації фондів методичної літератури, методичних посібників, дидактичних матеріалів, опису досвідів роботи при районних, міських

методичних кабінетах, дошкільних навчальних закладах та навчально-виховних комплексах.

Експертна оцінка проводиться відповідно основних ліній розвитку: фізичного, соціально-морального, емоційно-ціннісного, мовленнєвого, пізнавального, художньо-естетичного та креативного щодо наявності методичних прийомів для їх реалізації.

5. Завдання коректувального відділу здійснити внесення змін, доповнень, та уточнень, запропонованих відділом експертної оцінки, до методичних матеріалів, посібників, у вигляді додатків, рекомендацій, варіантів щодо проведення педагогічного процесу.

Зокрема, автори деяких методичних проектів (конспекти занять, статті, перспективні та поточні плани роботи тощо) не завжди використовують всі їх можливості. Частіше всього лишаються поза увагою такі лінії розвитку, як емоційно-ціннісний, соціально-моральний, креативний.

В навчанні і вихованні дітей, подекуди переважає інформаційно-декларативний метод навчання.

Недостатньо прилучають дітей до соціальної взаємодії, вміння самостійно аналізувати різноманітні ситуації, самостійно приймати рішення, набувати знання і вміння безпечної життєдіяльності.

Поза увагою залишається робота вихователя з дітьми-моніторами, активна діяльність яких принесла б велику користь в різновікових групах та одновікових з різним рівнем навченості і вихованості дітей.

Завдання відділу врахувати експертну оцінку і дати варіанти більш доцільного, оптимального застосування розробок занять, планів, рекомендацій тощо.

6. Мета дослідницько-експериментального відділу - виявити найменш методично забезпечені ділянки роботи в дошкільній освіті, організувати пошукову діяльність з маловідомих, чи недостатньо висвітлених проблем. Зокрема, у правовиховній роботі вихователю важко зорієнтуватися, з чого варто починати роботу: з формування правових почуттів, вироблення у дошкільників навичок правомірної поведінки, чи подолання в правовій свідомості окремих дітей помилкових поглядів та переконань, негативних навичок і звичок, які склалися у них внаслідок прорахунків у вихованні. Яке місце відводиться негативним емоціям, які можуть спровокувати дитину до протиправних дій?

Чимало маємо досліджень з проблем мовленнєвого розвитку дошкільників, проте закритою темою залишається існування ненормативної лексики, її профілактики та подолання в умовах дошкільного навчального закладу.

У центрі уваги освітніх закладів були, є і залишаються здоров'язберігаючі технології, однак кількість дитячих жертв та травмованих дітей і підлітків щорічно зростає. Найактуальнішим можна назвати питання соціально – психологічного забезпечення професійної діяльності спеціалістів дошкільних навчальних закладів в екстремальних ситуаціях, превентивного виховання дошкільників, запобігання травм, нещасних випадків та загибелі

дітей на шляхах, в пожежах, побутових негараздах та від насильства дорослих. Створення системи захисту дітей в докільці, суспільстві на основі отриманих знань в різних галузях освіти – актуальна проблема для дослідження.

7. Редакційно-видавничий відділ визначає основні напрями видавничої діяльності в місті, районі шляхом відстеження кращих досягнень працівників дошкільних навчальних закладів, результатів експериментально-дослідницької роботи обласних та регіональних лабораторій, підготовки анотацій на них, рецензування, затвердження до друку, презентації, організації друкування та тиражування. На обласній Педагогічній виставці 2008 року з представлених 115 експонатів дошкільця понад 50 відсотків робіт заслуговують на увагу і впровадження.

Завдання відділу кожного регіону визначити найдосконаліші та найнеобхідніші доробки працівників району, міста, щоб тиражувати їх всім районним та міським методичним кабінетам області (по одному примірнику - для ознайомлення і можливості проведення замовлення). Такий взаємообмін методичними матеріалами сприятиме формуванню науково-теоретичного та методичного забезпечення.

8. Відділ моніторингу якості дошкільної освіти передбачає способи відстеження результатів розвитку дітей та досягнення ними життєвої компетентності за визначеними у програмі показниками, проведення експертної оцінки діяльності працівників дошкільних навчальних закладів та їх керівників

Створення в регіонах області методичних служб за аналогами обласної Малої Академії методичних наук, або її окремих відділів, в залежності від кадрового забезпечення, сприятиме згуртуванню творчих, здібних, прогресивно думаючих працівників різних категорій дошкільних навчальних закладів, зародженню міжрегіональних методичних зв'язків, зміцненню науково-теоретичного та методичного забезпечення новій програмі «Я у Світі».

Мала Академія методичних наук має на меті забезпечення методичної допомоги спеціалістам управлінь, відділів освіти, методистам з дошкільного виховання районних, міських методичних кабінетів, керівникам всіх методичних заходів - традиційних та модернізованих.

Протягом навчального року періодично з керівниками відділів Малої академії методичних наук проводитимуться зустрічі, обмін думками, модеративні семінари, які забезпечують реалізацію освітнього процесу на трьох рівнях.

У ЧОПОПІ створюється Центр науково – довідкової інформації, в якому зосереджується фонд методичних порад, інформаційних матеріалів, наукових статей з питань впровадження нової базової програми "Я у Світі».

Міським, районним методичним кабінетам варто скласти план – проект по впровадженню нової базової програми « Я у Світі» міста, району, в якому передбачити:

1. Модернізацію системи методичних заходів у відповідності з потребами по впровадженню нової програми, створенню (крім традиційних) різновидів професійного навчання та надання методичної допомоги , як

то: майстер – клас з основних ліній розвитку (фізичний, соціально – моральний, емоційно - ціннісний, пізнавальний, мовленнєвий, художньо-естетичний, креативний), творчі групи з варіативного перспективного та поточного планування навчально-виховної роботи тощо.

2. Здійснення діагностування педагогічних працівників дошкільця для виявлення проблемних питань, що виникатимуть в процесі ознайомлення з новою базовою програмою «Я у Світі»
3. Визначення категорій працівників, розподіл їх по районним, міським семінарах.
4. Організація інформаційно-довідкової служби, а саме: Центру інформації:
 - створення електронного банку даних матеріалів до нової базової програми «Я у Світі»;
 - підготовка картотеки наявних матеріалів до нової базової програми з досвіду роботи працівників дошкільних навчальних закладів;
 - забезпечення накопичувального фонду наукових та методичних матеріалів: статті наукових працівників, інструктивно-методичні матеріали працівників МОН України тощо (журнали «Дошкільнє виховання», «Палітра педагога» 2004-2008 роки).
5. Організація тиражування вищезгаданих матеріалів для забезпечення ними дошкільних навчальних закладів сільської місцевості та навчально-виховних комплексів.
6. Проведення психолого-педагогічних панорам діяльності педагога у відповідності до ідей нової базової програми (на базі дошкільних навчальних закладів, в яких проводилася апробація нової експериментальної програми розвитку дитини) в рамках району чи регіону.
7. Здійснення взаємодії районних, міських методичних кабінетів по обміну методичними матеріалами з досвіду роботи працівників дошкільця з питань нової програми .
8. Організація консультативних пунктів з питань впровадження нової базової програми «Я у Світі» для працівників дошкільних навчальних закладів та навчально-виховних комплексів (по регіонах району для зручності користування).
9. Передбачити спільну взаємодію Центрів розвитку дитини, міських, дошкільних навчальних закладів, районних центрів з дошкільними закладами сільської місцевості по впровадженню нової базової програми.

Всі вищезгадані та інші заходи вносяться до річного плану методичної роботи районного, міського методичного кабінету з уточненням терміну проведення та виконавців.

Доповнення до річного плану роботи будуть проводитися відповідно до виходу нових видань: базової програми «Я у Світі», методичних посібників, методичних рекомендацій.

Завідуючим дошкільними навчальними закладами, вихователям-методистам при плануванні роботи освітнього закладу на 2008-2009 навчальний рік слід передбачити такі заходи, як:

1. Проведення діагностування для визначення програми професійного навчання кожного працівника дошкільного навчального закладу.
2. Складання перспективного та поточного плану підвищення майстерності педагогів освітнього закладу на всіх рівнях: обласному, міському чи районному, власне в освітньому закладі.
3. Визначення можливостей педагогічного колективу щодо організації заходів по впровадженню нової базової програми «Я у Світі» в межах закладу для педагогів колективу та педагогів міста, району, області.
4. Проведення психолого-педагогічних панорам по впровадженню нової базової програми «Я у Світі».
5. Створення творчих, динамічних груп по впровадженню програми.
6. Проведення конкурсів на створення оптимального соціокультурного простору, розробку педагогічних заходів по реалізації певних ліній розвитку, планування батьківського всеобучу тощо.
7. Проведення творчих звітів педагогів на тему: «Нова базова програма «Я у Світі»: реалії, здобутки, перспективи».
8. Організація Галереї педагогів, що досягли успіху у впровадженні нової базової програми.
9. Організація батьківського всеобучу: консультування, проведення «круглих столів», покази діяльності дітей, виставки дитячих робіт.
10. Моніторинг особистісного розвитку ввихованців.

Популярністю у педагогів користуються «майстер-класи» з актуальних питань сучасності та основних ліній розвитку нової базової програми «Я у Світі».

***ПОБАЖАННЯ
щодо планування та проведення
авторського ескізу «майстер-клас»***

1. Проблема має бути суспільно ціннісною.
2. Формулювання проблеми повинно викликати інтерес, цікавість, не обмежуватися формальним викладом психолого-педагогічних та методичних знань. Необхідно зазначити мету, завдання, форми проведення та очікуваний результат.
3. Зміст занять повинен бути розрахований на представників різних категорій населення та педагогічних фахівців.

4. Навчання має носити комунікативно-комплексний характер. Кожен може усно чи письмово висловити своє ставлення до зазначеної проблеми, теми, взяти участь у дискусіях, моніторингу.
5. При плануванні акцент ставити на використанні активних форм навчання.
6. Навчальний час заняття короткотривалий, насичений та корисний.
7. Автор чітко знає до якого висновку буде підведений, або підійде сам кожен учасник процесу.
8. Основною ідеєю заняття є дослідження кожним учасником запропонованої теми.
9. Для досягнення вищезазначених пунктів необхідно обов'язково проводити дослідження по завчасно або в ході роботи підготовлених опитувальниках, обстеження можливих явищ довкілля, організацію моніторингової діяльності, підготовку висновків кожним учасником навчання з наступним експертним оцінюванням вищого рангу засідання (Рада з поточного питання з 3-5 осіб обирається відкритим голосуванням).
10. За потребою учасники можуть продовжити дослідження в процесі своєї діяльності з метою конкретизації того чи іншого питання, не висвітленого під час навчання.

Школа батьків нового покоління

Ескіз авторського семінару ***Скрипчук Людмили Борисівни***

Дата проведення засідання

Час проведення

Місце проведення Смілянський район

День перший "Чи легко бути дитиною?"

1. У чому труднощі сучасної дитини?
2. Феномен Індиго.
3. Чому і як вчити малюка?
4. Найкращий вчитель дитини.
5. Сенс життя. Чи є він у дитини?
6. Насилля очима дитини.

День другий "Чи легко бути батьками?"

1. Про що сумують батьки?
2. Від чого потерпають діти?
3. Що ви знаєте про власну дитину?
4. Чому наші діти такі?
5. Що саме головне у вихованні?
6. Правилорідповідна поведінка батьків.

День третій "Родинне виховання"

1. Що ми знаємо про сімейне виховання?
2. Специфіка виховання очима класиків вітчизняної та зарубіжної педагогіки.
3. Образ матері. Роль батька.
4. Хто в сім'ї головний? Що діти знають про нас?
5. Створюємо доцільні умови розвитку.
6. Психологічний вплив дорослого на дитину.

День четвертий "Чи буде Ваша дитина довгожителем?"

1. Чи залежить тривалість життя від об'єму талії чи ваги тіла?
2. Різновиди та структура харчування.
3. "Тихі вбивці" навколо нас.
4. Природне загартування: користь чи шкода (П. І. Іванова, Л. Блудової, В. Черненко, родини Нікітіних).
5. Перегляд та обговорення відеофільмів "Забави дорослих", "Дев'ять миттєвостей гарту", "Температура радості", "Козацькі забави" (автор Шавровська В. Н., режисер Підоплічко С. В.)

День п'ятий "Захоплення дитини та її благополуччя в майбутньому"

1. Покликання в житті людини.
2. Усі професії до душі - вибери на смак! (диспут за участю людей різних професій).
3. Перегляд та обговорення відеозапису за участю дітей "Ким я буду".
4. Чи буде ваша дитина кримінальним авторитетом?
5. Стаття 43 Конституції України "Кожен має право на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло".

День шостий "Ваша дитина і жертва. Чи є зв'язок?!"

1. Що обумовлює насильство?
2. Енциклопедія ганджів (хиба, вада, порок, дефект) - про розмаїття аморальних проявів дорослих та неповнолітніх.
3. Коментар працівника прокуратури про стан правопорушень серед неповнолітніх та дорослих.
4. Програма "Антизлодій" - визначення шляхів профілактики насильства.
5. Стаття 23 Конституції України "Кожен має право на повагу його гідності. Ніхто не повинен зазнавати тортур, жорстокого або нелюдського або такого, що принижує гідність ставлення чи покарання".

День сьомий "Кому дитина довірить душу?"

1. Релігія в умовах розбудови української держави.
2. Засоби психологічного впливу в тоталітарних сектах.
3. Особливості спілкування вихователя з вихованцями.

4. Стаття 35 Конституції України "Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання..."
5. Стаття 127 Конституції України "Здійснення цього права може бути обмежене законом і лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей".

Технологія природного загартування

Ескіз авторського семінару **Черненка В'ячеслава Яковлевича**

Дата проведення засідання

Час проведення

Місце проведення м.Сміла, дошкільний навчальний заклад №27, "Джерельце"

День перший "Що найголовніше в житті?"

1. Що шкодить чи загрожує життю дорослих та дітей? (космоенергетичні, природні, медикаментозні, харчові, епідемічні, криміногенні чинники).
2. Профілактика та захист від безпосередньої небезпеки.
3. Профілактика дитячого травматизму під час занять фізичною культурою.
4. Вміння турбуватися про своє тіло, душу, мозок.

День другий "Маленькі секрети нашого тіла"

1. Що треба знати дітям про найважливіші життєво необхідні фізіологічні процеси?
2. Функції м'язів та значення фізичних вправ для їх розвитку.
3. Проведення обстеження дітей з метою виявлення відхилень у розвитку: порушення постави, плоскостопість, слабкість м'язового корсета, тугорухливість суглобів тощо (за участю учасників зібрання).

День третій «Знаю сам себе»

1. Методика навчання дітей прийомам самостереження, самопізнання, самоаналізу, самокорекції, самопрограмування подальшого фізичного вдосконалення (старші дошкільники).
2. Вміння виявити у власному організмі, самопочутті наявність деяких негараздів.
3. «Не зашкодь мені». Корекційно-профілактична цінність заходів з фізичного виховання, мовленнєвого розвитку, образотворчого мистецтва тощо.

День четвертий "Рациональна організація рухової активності дітей"

1. Тести і нормативи оцінювання фізичної підготовки дітей дошкільного віку.
2. "Індекси справедливості" (за Б. Нікітіним).

3. Крокометрія.
4. 50-бальне оцінювання ефекту оздоровчо-тренувального заняття з фізичної культури.
5. Превентивність - основний принцип рухового забезпечення.

День п'ятий "Тасмниці холоду"

1. Інтенсивне загартування дитячого організму.
2. Основні вимоги до проведення інтенсивного загартування.
3. Системи природного гарту (П.І.Іванова, Л.Блудової, В. Черненка, родини Нікітіних).

День шостий "Кому, що, коли, скільки і як споживати?!"

1. Забезпечення натурального раціонального харчування (роздільне, за групами крові, дієтичне, сироїдіння, оздоровче харчування тощо).
2. Встановлення негарздів фізичного розвитку та стану здоров'я.
3. Визначення типів харчування відповідно до індивідуальних показників здоров'я, груп крові.

День сьомий "Аромо-, фітотерапія"

1. Профілактика.
2. Дезинтоксикація.
3. Оздоровлення організму.

День восьмий "Температура радості"

1. Сауна в умовах дошкільного навчального закладу та сім'ї.
2. Оптимальний температурний режим для дитини.

У КОГО БІЛЬШЕ ПРАВ?

Ескіз авторського семінару *Аксьоненко Тетяни Миколаївни*

Дата проведення засідання

Час проведення

Місце проведення м.Черкаси, дошкільний навчальний заклад №69

День перший

КЕРІВНИКАМ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПРО ПРАВА ПІДЛЕГЛИХ

1. Документи, які регулюють діяльність завідувача ДНЗ.
2. Правова компетентність завідувача. Модель правової діяльності керівника.
3. Керівник та адміністративне право.
4. Визначення та ознаки адміністративного порушення.
5. Заходи адміністративного впливу: переконання, примус.

6. Психологічна компетентність керівника. Оптимальний добір методів психологічного впливу.

День другий

ПРАЦІВНИКАМ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ПРО ПРАВА БАТЬКІВ

1. Право любити дитину. Хто повинен забезпечувати його?
2. Образ ідеальних батьків.
3. Цікавість до життя в ДНЗ - це контроль чи щось інше?
4. Чи можуть батьки знати про свою дитину все?
5. Дорослі помиляються менше за дітей?!
6. Очікування батьків виправдані та невиправдані.

День третій

БАТЬКАМ ПРО ПРАВА ДИТИНИ

1. Сімейний кодекс України. Особистісне визначення дитини. Визначення власних обов'язків.
2. Конвенція про права дитини. Причини порушень прав дитини батьками.
3. Емоційна депривація: причини, наслідки.
4. Що думають і говорять діти про батьків?
5. У якому віці діти стають правопорушниками?
6. Батьки про своїх нащадків.
7. Безпритульність, бездоглядність...
8. Святковий калейдоскоп: сімейні, родинні свята, традиції, звичаї.

День четвертий

БАТЬКАМ ПРО ЇХ ПРАВА

1. Конституція України. Декларація прав людини.
2. Основи трудового законодавства працівників ДНЗ, їх функціональні обов'язки.
3. Нормативно-правова база з питань реалізації Закону України "Про дошкільну освіту".
4. Порушення батьківських прав в умовах ДНЗ. Причини.
5. Вчимося у працівників ДНЗ.

День п'ятий

ПЕДАГОГАМ ПРО ЇХ ПРАВА

1. Документи, які регламентують діяльність вихователя.
2. Любити дітей - це покликання чи обов'язок?

3. Забезпечуємо розвивальне середовище для дитини.
4. Педагоги - вампіри?
5. Професійна деформація. Ознаки.
6. Живемо довго і радісно!

День шостий

ПЕДАГОГАМ ПРО ПРАВА ДИТИНИ

1. У чому різниця між дитиною та дорослим?
2. Чи можна дитину назвати "мудрою"?
3. Обговорення Конвенції про права дитини.
4. Чому важко дорослому забезпечувати права дитини?
5. Вчимося в дітей.

ЗАВДАННЯ!!!

- ✓ Дотримання андрогогічних принципів функціонування неперервної післядипломної освіти кадрів дошкільних навчальних закладів та керівників навчально-виховних комплексів.
- ✓ Розробка і впровадження сучасної моделі методичної служби. Визначення її нової структури у відповідності до запиту педагогічних працівників міст та сільської місцевості.
- ✓ Реалізація основних функцій науково-методичної роботи: організаційної, діагностичної, прогностичної, моделюючої, компенсаторної, відновлювальної, коригуючої, координуючої, пропагандистської, контрольної-інформаційної та інтегративної.
- ✓ Запровадження моніторингу якості навчання та освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах.
- ✓ Визначення критеріїв компетентнісного підходу до управлінської діяльності керівних кадрів дошкільних навчальних закладів.
- ✓ Широке використання у практиці роботи дошкільних навчальних закладів результатів дослідно-експериментальної діяльності.